

NOTAT

Bemærkninger til høringssvar fra ECB til forslag om ændring af hvidvaskloven (nedsættelse af kontantforbudsgrænsen)

Indledning

Erhvervsministeriet udsendte den 1. december 2023 udkast til lov om ændring af hvidvaskloven (nedsættelse af kontantforbudsgrænsen) i offentlig høring med frist den 8. december 2023.

Ministeriet har modtaget vedhæftede høringssvar fra Den Europæiske Centralbank (ECB) den 12. januar 2024. Høringssvaret udgør et samlet svar til høring over henholdsvis ændringen af hvidvaskloven og udkast til bekendtgørelse om Danmarks Nationalbanks indkaldelse af visse pengesedler.

I det følgende kommenteres overordnet ECBs bemærkninger til det nu fremsatte forslag til lov om ændring af hvidvaskloven (L 94).

Proportionalitet mellem indgreb og virkning

ECB hæfter sig ved, at der i bemærkningerne til forslaget henvises til rapport fra Nationalbanken om "Kontanters rolle i et samfund med lavt brug af kontanter" og denne rapportes konklusioner om, at kontanter i de seneste årtier har haft en faldende betydning for borgere og virksomheder i Danmark. ECB gør opmærksom på, at disse konklusioner står i modsætning til ECBs syn på kontanters rolle i samfundet. ECB anfører, at kontanter fortsat spiller en vigtig rolle i samfundet, selv om elektroniske betalingsinstrumenter i stigende grad anvendes til detailbetalinger.

ECB undersøger hvert andet år betalingsvanerne i euroområdet. Disse undersøgelser viser, at omkring 60 pct. af borgerne i euroområdet ønsker at have frihed til også at bruge kontanter på salgsstedet.

ECB noterer sig, at lovforslaget hverken retligt eller faktisk medfører afskaffelse af pengesedler i Danmark og anerkender desuden, at der generelt findes andre lovlige midler i Danmark til betaling som har samme fordele som kontanter. ECB bemærker videre, at bekæmpelse af hvidvask af penge generelt kan udgøre et offentligt hensyn, der begrundes, at brugen af kontantbetalinger ikke fremmes.

ECB bemærker dog, at det er vanskeligt at vurdere om den foreslåede nedsættelse af kontantforbuddet er egnet til at nå det offentlige hensyn, der forfølges, da der ikke ses at være foretaget konsekvensanalyser af tidligere nedsættelser af kontantforbudsgrænsen, og dermed om lovforslaget står i et rimeligt forhold til det mål, der forfølges, eller ej.

Kommentar

Nationalbanken konkluderer i sin rapport om "Kontanternes rolle i et samfund med lavt brug af kontanter", at kontanternes betydning er faldende i Danmark. Navnlig konkluderes det, at 1.000 kr.-sedlen ikke er nødvendig for at gennemføre effektive betalinger.

Erhvervsministeriet anerkender, at ECBs vurdering af kontanternes rolle i samfundet – baseret på undersøgelser i euroområdet – adskiller sig fra Nationalbankens syn på kontanternes rolle i Danmark. Det skal givet ses i sammenhæng med, at Danmark er et af de mest digitaliserede samfund i EU.

Selvom den gennemsnitlige brug af kontanter i Danmark er lav, anerkender Erhvervsministeriet, at kontanter fortsat spiller en vigtig rolle for en række borgere i det danske samfund, og at kontanter er med til at fremme økonomisk inklusion.

I forbindelse med Nationalbankens indkaldelse af navnlig 1.000 kr.-sedlen vil navnlig detailhandlen være under et øget pres for at modtage de indkaldte sedler som betaling. De handlende vil derfor være ekstraordinært eksponerede for at blive misbrugt til hvidvask af penge, hvorfor regeringen har fundet det nødvendigt at sikre, at meget store summer af kontanter ikke kan anvendes til køb i detailhandlen. Hvidvasksekretariatet vurderer, at kriminelle aktørers brug af kontanter er blandt de største sårbarheder i forhold til hvidvask i Danmark.

Med det foreslåede lovgivningsinitiativ sker der en styrkelse af værnet mod hvidvask i detailhandlen. Der henvises i øvrigt til lovforslaget bemærkninger, herunder om de økonomiske og administrative konsekvenser.

På baggrund af den ovenfor nævnte faldende betydning kontanter for betalingssystemet i Danmark og det betydelige samfundsmæssige hensyn som lovforslaget forfølger i form af bekæmpelse af hvidvask, vurderes det, at indgrebets betydning står i rimeligt forhold til formålet.